

Vilka riskfaktorer är kopplade till allvarlig stroke?

Personer med tillstånd eller vanor som högt blodtryck, en oregelbunden hjärtrytm kallad förmaksflimmer eller rökning löper inte bara högre risk för stroke, de kan också drabbas av allvarligare stroke än personer utan dessa riskfaktorer. Det visar en studie som publicerades i onlineutgåvan av *Neurology*®, den medicinska tidskriften från American Academy of Neurology, i november 2024.

– **Stroke kan leda** till funktionsnedsättningar eller till och med död, men det finns flera riskfaktorer som människor kan påverka genom livsstilsförändringar eller medicinering, säger studiens författare Catriona Reddin, MD vid University of Galway i Irland och medlem i American Academy of Neurology. Våra resultat understryker vikten av att hantera riskfaktorer för stroke, särskilt högt blodtryck, förmaksflimmer och rökning, för att förebygga svåra och funktionsnedsättande stroke.

Studien omfattade 26 948 personer från 32 länder med en genomsnittsalder på 62 år. Av denna grupp hade hälften haft en stroke och hälften hade inte haft någon stroke. Deltagarna utan stroke matchades efter ålder och kön med de som hade haft stroke.

Bland dem som hade stroke hade 4 848 personer en allvarlig stroke och 8 612 personer en mild till måttlig stroke. Allvarlig stroke definierades som att ha gett utfall från att inte kunna gå eller klara sig själv utan hjälp, till att behöva konstant vård eller att ha avlidit. Mild till måttlig stroke definierades som att ha gett utfall från att inte ha

några symtom till att behöva viss hjälp med personlig omsorg, men kunna gå utan assistans från en annan person.

Forskarna undersökte följande riskfaktorer för stroke hos varje deltagare: blodtryck över 140/90 mmHg; förmaksflimmer; diabetes; högt kolesterol; rökning; alkoholkonsumtion; kostkvalitet; fysisk inaktivitet; psykologisk och social stress; samt överskottsfett kring midjan, kallar ”waist-to-hip ratio”.

Forskarna jämförde hur viktiga riskfaktorer var för allvarlig stroke och mild till måttlig stroke jämfört med personer som inte haft stroke. De jämförde också hur viktiga riskfaktorer var bland de med stroke, där personer med allvarlig stroke matchades och jämfördes med personer med mild till måttlig stroke.

Totalt hade 74 % av de med allvarlig stroke högt blodtryck, jämfört med 72 % av de med mild till måttlig stroke. När det gällde förmaksflimmer hade 11 % av de med allvarlig stroke tillståndet, jämfört med 9 % av de med mild till måttlig stroke. I båda grupperna var 30 % nuvarande rökare.

Efter justering för ålder, kön,

land och typ av stroke fann forskarna att personer med högt blodtryck hade 3,2 gånger högre sannolikhet att få en allvarlig stroke och 2,9 gånger högre sannolikhet att få en mild till måttlig stroke än personer utan högt blodtryck.

De fann också att personer med förmaksflimmer hade 4,7 gånger högre sannolikhet att få en allvarlig stroke och 3,6 gånger högre sannolikhet att få en mild till måttlig stroke än personer utan förmaksflimmer.

Forskarna fann att personer som rökte hade 1,9 gånger högre sannolikhet att få en allvarlig stroke och 1,7 gånger högre sannolikhet att få en mild till måttlig stroke än personer som inte rökte vid studiens tidpunkt.

– Våra resultat understryker vikten av att kontrollera högt blodtryck, som är den viktigaste påverkbara riskfaktorn för stroke globalt, säger Reddin. Detta är särskilt relevant för låg- och medelinkomstländer där högt blodtryck och stroke bland yngre personer ökar snabbt.

En begränsning av studien var att vissa faktorer som kan bidra till allvarlighetsgraden av stroke inte mättes. Reddin noterade till exempel att rökning är kopplad till tillstånd som cancer och kronisk obstruktiv lungsjukdom, som också kan bidra till ökad allvarlighetsgrad av stroke.

Källa: American Academy of Neurology

»Våra resultat understryker vikten av att kontrollera högt blodtryck, som är den viktigaste påverkbara riskfaktorn för stroke globalt.«